

Lausunto luonnokseen hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kaupunginhallitus 15.12.2025 § 320
1713/03.00/2025

Hallituksen on antanut esityksen laista hankintatietovarannosta sekä muutoksista eräisiin muihin lakeihin. Lakimuutoksen tavoitteena on toteuttaa valtakunnallinen julkisten hankintojen tietovaranto. Valtiokonttorin ylläpitämään hankintatietovarantoon koottaisiin laajasti julkisen sektorin tietoja julkisista hankinnoista ja ostoista koko hankinnan elinkaaren ajalta yhdisteltävässä ja vertailtavassa muodossa.

Esityksen tavoitteena on tehostaa julkisia hankintoja, saavuttaa kustannussäästöjä ja parantaa julkisten varojen käytön vaikuttavuutta. Esityksellä tavoiteltava hankintatiedon parempi saatavuus, yhdisteltävyys ja vertailtavuus luo edellytyksiä vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden arvioinnille sekä vahvistaa tietoon perustuvaa päätöksentekoa niin yksittäisissä hankintayksiköissä kuin laajemmin julkishallinnossa.

Kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon tavoitteena on kerätä yhteen keskeiset julkisia hankintoja ja ostoja koskevat tiedot julkisyhteisöiltä sekä mahdollistaa tietojen yhdistäminen, vertailu ja jakelu. Tietojen keräämisessä otetaan huomioon tiedon turvallisuuden ja liikesalaisuuksiin liittyvät erityispiirteet. Tietovarannon avulla muodostetaan tietopohja, joka kattaa keskeiset tiedot julkisen hankinnan koko elinkaaren ajalta. Näin vahvistetaan tietojohtamisen edellytyksiä kansallisesti ja hankintayksikötasolla sekä mahdollistetaan muun muassa viranomaisten työn toteuttaminen ja kehittämistoimenpiteiden kohdentaminen.

Lausuntopyyntö:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=68da0404-63e3-4163-bf14-e5507cd66483>

Lausunto

Lausunto alla on kirjattu lausuntopalveluun kirjattujen kysymysten pohjalta.

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

V: Arvioinnissa on riittävästi huomioitu lakimuutoksen vaikutukset järjestelmien kustannuksiin tietojen toimittamisen kustannuksiin. Lakimuutos tuo lisävaatimuksia käytettävillä ohjelmistoille ja vähentää mahdollisuuksia hankkia ohjelmia.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

V: Lakimuutos lisää sinänsä avoimuutta. On kuitenkin epäselvää, miten avoimuus käytännössä lisää kilpailua tai tuo säästöjä. Erityisesti pienten kuntien ja yritysten mahdollisuudet hyödyntää tietokantaa ovat äärimmäisen rajalliset.

Erityisesti pienissä kunnissa hankinnat jakaantuvat pieneen määrään kalliita hankintoja (jotka kilpailutetaan) ja suureen määrään hyvin pieniä hankintoja. Kun euromääräiset ostot jäävät muutamiiin tuhansiin euroihin

vuodessa ei kilpailuttamisvelvoite täyty ja kilpailutaminen lisäänny vaikka avoimuudella tähän ohjattaisiinkin.

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

V: -

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

V: -

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

V: Lakimuutos lisää avoimuutta, mutta siitä aiheutuvat kustannukset on arvioitu riittämättömästi ja ne tulevat todennäköisesti olemaan merkittäviä. Lain kilpailua lisäävät vaikutukset on arvioitu optimisesti ja epärealistisesti. Asiaa tulisi ensin kokeilla pienellä joukkolla kuntia ja muita organisaatioita tai vaihtoehtoisesti siirtymäajan tulisi olla riittävän pitkä, jotta korjaavia toimenpiteitä sääntelyyn ehditään tarvittaessa siirtymäaikana tehdä. Muutoksesta syntyvät kustannukset tulee kompensoida täysimääräisesti.

Valmistelija: hallinto- ja talousjohtaja Aleksi Saukkoriipi

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa yllä olevan lausunnon lakiehdotukseen hankintatietovarannosta ja siihen liittyvistä laeista.

Käsittely

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.